Gemeente Westerkwartier

Bezoekadres
Hooiweg 9
9801 AJ Zuidhorn

Postadres
Postbus 100
9350 AC Leek

Informatie
14 0594
info@westerkwartier.nl
westerkwartier.nl

De raad van de gemeente
Westerkwartier
Per e-mail via
griffie@westerkwartier.nl

Onderwerp	**Warmteprogramma Westerkwartier 2026-2035**	Kenmerk	**1969209633**
Datum	**10 november 2026**	Team	**Fysieke Leefomgeving**

Beste leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over het door het college vastgestelde Warmteprogramma Westerkwartier 2026-2035. Met dit programma geeft de gemeente invulling aan haar wettelijke verantwoordelijkheid binnen de warmtetransitie en biedt zij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties duidelijkheid over de route naar een aardgasvrij Westerkwartier. Vorig jaar is uw raad hierover op een drietal momenten bijgepraat over het Warmteprogramma, namelijk op 16 april 2025, 26 november 2025 en op 2 september 2026.

Aanleiding Warmteprogramma
Vanaf 1 januari 2027 treedt de Wet gemeentelijke instrumenten Warmtetransitie (WgiW) inwerking. Deze wet verplicht gemeenten om uiterlijk eind 2027 een Warmteprogramma vast te stellen. Daarnaast biedt de wet gemeenten de mogelijkheid om gebieden aan te wijzen die vóór 2050 van het aardgas af gaan.

Met het Warmteprogramma actualiseert de gemeente Westerkwartier haar warmtebeleid en vervangt zij de Transitievisie Warmte uit 2021. Het programma sluit aan bij het Duurzaamheidsbeleid 2025-2030 en het Programma Duurzaamheid. Daarbij staan de doelen centraal om het warmtebeleid te actualiseren, woningen beter te isoleren, energiearmoede aan te pakken en in 2035 ten minste 20% van de woningen aardgasvrij te hebben gemaakt.

Proces Warmteprogramma
Het Warmteprogramma is zorgvuldig tot stand gekomen in samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders. Gedurende het proces zijn inwoners tweemaal geraadpleegd via het Burgerpanel Westerkwartier. In totaal hebben meer dan 1.300 inwoners hieraan deelgenomen.

Daarnaast zijn belangrijke partners zoals woningcorporatie Wold & Waard, netbeheerder Enexis, ondernemersverenigingen, energiecoöperaties en dorpsbelangen betrokken bij de totstandkoming van het programma.

Na vaststelling van het ontwerp door het college heeft het Warmteprogramma gedurende zes weken ter inzage gelegen. In deze periode zijn twee zienswijzen ontvangen. Deze zienswijzen zijn verwerkt in een Nota van Zienswijzen, welke is bijgevoegd in bijlage 10, en hebben geleid tot enkele tekstuele verduidelijkingen in het definitieve programma.

Inhoud Warmteprogramma
Het Warmteprogramma geeft richting aan de warmtetransitie in Westerkwartier en beantwoordt drie centrale vragen:

- Wat is per dorp of buurt het meest kansrijke duurzame warmtealternatief?
- Welke isolatieopgave ligt er nog voor woningen en gebouwen?
- In welk tempo kan er worden gewerkt aan een aardgasvrije gebouwde omgeving?

In dit Warmteprogramma kiezen we voor een stapsgewijze aanpak waarbij isolatie de eerste en belangrijkste stap vormt. Naar verwachting hebben circa 16.000 woningen in Westerkwartier nog een isolatieopgave. Daarom wordt sterk ingezet op de Isolatieaanpak Westerkwartier, waarin de isolatieagenda van Nij Begun en het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) worden gecombineerd.

Voor de toekomstige warmtevoorziening zijn verschillende alternatieven onderzocht. Op basis van technische, financiële en maatschappelijke criteria is per buurt een meest kansrijke warmteoplossing bepaald.

- Voor 34 buurten (circa 20.000 woningen) is een volledig elektrische warmtepomp het meest kansrijke alternatief.
- In zeven buurten (circa 7.000 woningen) is een warmtenet mogelijk kansrijk en worden daarom verder onderzocht, het gaat hier om delen van Leek, Tolbert, Marum, Grootegast en Zuidhorn.
- Voor elf buurten (circa 1.000 woningen), voornamelijk in het buitengebied, is een hybride warmtepomp met klimaatneutraal gas voorlopig het meest kansrijke alternatief.
- In de overige buurten (circa 4.000 woningen) is de meest kansrijke warmteoplossing onzeker, hier is sowieso sprake van een individuele warmteoplossing, maar of dit volledig elektrisch of hybride is, is vooral afhankelijk van de voortgang van de isolatie van woningen.

Het Warmteprogramma maakt op dit moment geen gebruik van de aanwijsbevoegdheid uit de WgiW. Dit betekent dat inwoners de komende jaren keuzevrijheid behouden en dat de overstap naar aardgasvrij plaatsvindt op basis van vrijwilligheid, ondersteuning en draagvlak.

Uitvoering
De uitvoering van het Warmteprogramma richt zich in eerste instantie op de periode tot en met 2030. Hierbij wordt voortgebouwd op bestaande initiatieven, zoals de Proeftuin Aardgasvrije Wijken in de MOL-dorpen en het bewonersinitiatief Garnwerd van het aardgas af. Daarnaast geven we in de zoekgebieden voor warmtenetten zo snel mogelijk duidelijkheid over de haalbaarheid, door het uitvoeren van onderzoeken.

Verder worden wijkuitvoeringsplannen opgesteld voor Oostindie (Leek) en Kommerzijl. In deze wijken willen we ervaring opbouwen met het op natuurlijke momenten aardgasvrij maken van woningen met individuele verwarming. Ook wordt voor het gebied Middag-Humsterland een gebiedsgerichte aanpak ontwikkeld, passend bij het karakter van het Nationaal Landschap en de aanwezige monumentale en karakteristieke bebouwing.

De uitvoering vraagt om een intensieve samenwerking met inwoners, Wold & Waard, Enexis, energiecoöperaties, ondernemersverenigingen en andere partners. Daarbij vormt netcongestie een belangrijke randvoorwaarde voor het tempo van de warmtetransitie. Om die reden kiest de gemeente voor een gefaseerde aanpak waarbij eerst wordt ingezet op isoleren en het voorbereiden van woningen.

De voortgang van het Warmteprogramma wordt jaarlijks gemonitord en gerapporteerd via het Programma Duurzaamheid. In 2030 wordt het programma geëvalueerd en geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten, ontwikkelingen in techniek, wetgeving, betaalbaarheid, netcapaciteit en draagvlak.

Bijlage(n)
1. Warmteprogramma Westerkwartier 2026-2035
2. Overzicht meest kansrijke warmtealternatief per CBS-buurt
3. Evaluatie Transitievisie Warmte
4. Resultaten inwonersenquêtes
5. Verslag ondernemersvereniging
6. Bronnenanalyse Westerkwartier
7. Gehanteerde criteria MCA
8. Notitie MER
9. Communicatieaanpak Warmteprogramma
10. Nota van Zienswijzen Warmteprogramma Westerkwartier 2026-2035

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

Ard van der Tuuk
Burgemeester

Ruud Kleijnen
Secretaris